

УДК 342.7:343.1

DOI: 10.31733/2078-3566-2021-3-266-271

Оксана ПЧЕЛІНА©
доктор юридичних наук, професор
(Харківський національний
університет внутрішніх справ)

ПРАВО НА ІНФОРМАЦІЮ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ

Здійснено аналіз наукових підходів до трактування поняття та значення інституту міжнародно-правових стандартів. Визначено сутність права на інформацію та його місце в системі прав і свобод людини. З'ясовано поняття та зміст права на інформацію в кримінальному провадженні у контексті міжнародно-правових стандартів. Запропоновано право на інформацію в кримінальному провадженні розуміти як передбачену кримінальним процесуальним законодавством України можливість і порядок отримання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації, що визначається засадами кримінального провадження та забезпечує вирішення його завдань.

Ключові слова: міжнародно-правові стандарти, права людини, право на інформацію, кримінальне провадження, кримінальний процес, зміст, значення.

Постановка проблеми. У науковій літературі цілком слушно акцентують на тому, що сфера захисту прав і свобод людини є полем діяльності не тільки однієї країни. Вона досягла обсягів міжнародного рівня та є одним із важливіших завдань багатьох держав світового співтовариства [1, с. 30–31; 2, с. 124]. Україна, дбаючи про забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя; піклуючись про зміцнення громадянської злагоди на землі України та підтверджуючи європейську ідентичність Українського народу і незворотність європейського та євроатлантичного курсу України; прагнучи розвинути і зміцнити демократичну, соціальну, правову державу, визначає своїм основним обов'язком утвердження і забезпечення прав і свобод людини [3]. У зв'язку з чим наша держава визнає закріплені міжнародно-правовими актами основні правові стандарти та забезпечує їх впровадження в усіх сферах суспільного життя, в тому числі й у кримінальну процесуальну діяльність. Як наголошує В. Уваров, право за своєю природою є соціально зумовленим, адже держава покликана формулювати ті норми, які потребує суспільство на конкретному етапі його розвитку [4, с. 9].

Одним із «невід'ємних елементів системи основоположних прав і свобод людини і громадянина, який займає одне із провідних місць в її осередку й є необхідною умовою усвідомлення особою свого місця та ролі в суспільстві, її гармонійного вільного розвитку та існування» є право на інформацію [5, с. 86]. Особливого значення вказане право набуває в кримінальному процесі України, оскільки воно являє собою «інструмент захисту прав і свобод людини», який є важливим чинником їхньої здатності до активної участі в кримінальному процесі [6, с. 43].

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Питання про поняття, зміст міжнародно-правових стандартів, а також їх імплементацію в національне законодавство, в тому числі в кримінальне процесуальне, були предметом дослідження багатьох учених, зокрема: О. Венецької, А. Деркача, Р. Наливайко, В. Політанського, П. Рабіновича, Т. Слінько, К. Степаненка, В. Уварова, С. Шевчука й інших. Вказані напрацювання характеризуються теоретичною та прикладною цінністю, однак поряд із цим чимало питань стосовно закріплення та реалізації міжнародних правових стандартів у кримінальному процесі України залишаються невіршеними й до сьогодні. Доводиться визнати, що право на інформацію в кримінальному провадженні як міжнародно-правовий стандарт є малодослідженим.

Метою статті є визначення змісту та значення права на інформацію в кримінальному провадженні з урахуванням усталених міжнародно-правових стандартів.

© О. Пчеліна, 2021

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-0224-1767>

pchelinaov@icloud.com

Виклад основного матеріалу. Висвітлення окресленої проблематики доречно розпочати зі з'ясування сутності та значення міжнародно-правових стандартів у кримінальному процесі України. Зокрема, під міжнародними стандартами в галузі прав людини пропонують розуміти загальновизнані міжнародно-правові норми, які закріплюють на загальнолюдському рівні статус особистості і встановлюють перелік основоположних прав і свобод, обов'язок держав дотримуватися цих прав і свобод, а також межі можливого або припустимого їх обмеження [7, с. 2; 1, с. 31; 2, с. 124]. Тобто в міжнародно-правових актах установлені правові стандарти, які засновані на звичаєвих нормах, що сформувалися внаслідок визнання державами юридичної сили правил поведінки, які були проголошені міжнародними організаціями [2, с. 124].

На думку П. Рабіновича й О. Венецької, визначаючи поняття міжнародних стандартів прав людини, важливо виокремлювати їх основні ознаки, які в своїй сукупності відображають сутність, зміст і значення названих стандартів. Науковці наголошують на текстуальній уніфікованості і функціональній універсальності закріплених у міжнародних документах принципів і норм, а також відзначають використання «вельми абстрактних, здебільшого оціночних, терміно-понять» для фіксації мінімально необхідного чи бажаного змісту прав людини. Крім того, вчені вказують на зумовленість міжнародних стандартів прав людини досягнутим рівнем соціального розвитку, його динамікою. Як основне завдання міжнародно-правових стандартів виокремлено, по-перше, встановлення позитивних обов'язків держав щодо забезпечення, охорони й захисту прав і свобод людини, та, по-друге, передбачення санкцій політико-юридичного чи політичного характеру за їх порушення [8, с. 26]. На наше переконання, визначені вище ознаки дійсно дозволяють повною мірою усвідомити зміст міжнародно-правових стандартів, проте їх наведення шляхом перерахування в дефініції вказаного інституту робить її занадто громіздкою. Це ускладнює її сприйняття та розуміння.

Більш вдалим вважаємо тлумачення міжнародних стандартів прав і свобод людини, запропоноване Л. Наливайко та К. Степаненком, а саме як загальновизнані положення міжнародних актів обов'язкового і рекомендаційного характеру, а також принципи міжнародного права, що закріплюють фундаментальні права особистості, які мають визначальне значення для захисту людини від незаконних та необґрунтованих дій з боку держави, посадових і інших осіб, які порушують або обмежують ці права, а також виконують функцію орієнтира для всіх держав під час регламентації і забезпечення прав своїх громадян [9, с. 20]. Тобто міжнародно-правові стандарти не тільки визначають, якими правами наділена людина й їх зміст, а й передбачають гарантування механізму їх забезпечення. Саме цей аспект є важливим, особливо, якщо йдеться про ті сфери суспільного життя, в яких є високий ризик їх порушень. Кримінальна процесуальна діяльність є саме такою сферою, адже кримінальне провадження нерозривно пов'язане з необхідністю та можливістю застосування процесуального примусу, що однозначно вказує на обмеження окремих прав і свобод людини заради забезпечення ефективності досудового розслідування та судового провадження та вирішення завдань, визначених ст. 2 Кримінального процесуального кодексу України (далі КПК України).

Щодо питання про місце права на інформацію в системі основоположних прав і свобод людини і громадянина, то, як правильно констатує В. С. Політанський, воно є непростим з багатьох причин, зокрема через відсутність уніфікованого підходу до розуміння поняття «право на інформацію»; через тісне взаємне переплітання прав і свобод одне з одним, що вказує на їх єдину систему [5, с. 87–89].

Дійсно, проаналізувавши положення міжнародно-правових актів, якими проголошуються та забезпечуються права людини й її основоположні свободи в кримінальному провадженні, можна помітити, що в них, по-перше, відсутнє трактування права на інформацію та, по-друге, воно не розглядається як окреме право. Наприклад, у Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) та Міжнародному пакті про громадянські і політичні права (далі – Пакт) право на інформацію визначено як складову інших прав, а саме на свободу та особисту недоторканність і на справедливий суд. Зокрема, в ч. 2 ст. 9 Пакту, ч. 2 ст. 5 Конвенції зазначається, що кожен заарештований повинен бути негайно поінформований зрозумілою для нього мовою про підстави (причини) його арешту і про висунуте проти нього обвинувачення [10, 11], а в п. (а) ч. 3 ст. 14 Пакту, п. (а) ч. 3 ст. 6 Конвенції – кожний обвинувачений у вчиненні кримінального правопорушення має бути терміново і докладно поінформованим зрозумілою для нього мовою про характер і причини

(підставу) пред'явленого йому обвинувачення [10, 11]. Тобто праву на інформацію притаманна така риса, як можливість «реалізуватися сумісно» з іншими правами [5, с. 90], при цьому воно є елементом правового статусу особи [12].

У національному законодавстві термін «право на інформацію» закріплений і визначений у законі України «Про інформацію» (ст. 5), згідно з яким указане право «передбачає можливість вільного одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації, необхідної для реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів» [13]. При цьому йдеться про право на створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорону, захист будь-якої інформації [13], незалежно від сфери її використання. Водночас у КПК України словосполучення «право на інформацію» не вживається, а також не розкривається сутність указанного права. Крім того, в кримінальному процесуальному законодавстві України забезпечення права на інформацію в кримінальному провадженні не закріплено як окрему його засаду. Проте в ст. 20 КПК України право підозрюваного, обвинуваченого на інформацію про його права визначається як складова забезпечення права на захист; в ст. 27 КПК України право особи на: отримання в суді як усної, так і письмової інформації щодо результатів судового розгляду; ознайомлення з процесуальними рішеннями й отримання їх копій; в суді інформації про дату, час і місце судового розгляду та про ухвалені в ньому судові рішення, крім випадків, установлених законом, – як структурний елемент засади гласності та відкритості судового провадження і повного фіксування технічними засобами судового засідання та процесуальних дій; в ст. 29 КПК України право бути поінформованим зрозумілою мовою про підозру, а також отримати судові рішення у перекладі на мову, яку знає особа, – як невід'ємна частина такої засади як мова, якою здійснюється кримінальне провадження [14].

Окремо варто зазначити, що право на інформацію в кримінальному провадженні має кожен, незалежно від його процесуального статусу та обсягу повноважень чи прав і обов'язків. При цьому обсяг інформації, а також порядок отримання до неї доступу варіюється згідно з правовою процедурою здійснення кримінального провадження. Зокрема, відповідно до п. 2 ч. 2 ст. 36 КПК України «прокурор, здійснюючи нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, уповноважений ... мати повний доступ до матеріалів, документів та інших відомостей, що стосуються досудового розслідування» [14]; згідно з п. 3 ч. 2 ст. 39, п. 3 ч. 2 ст. 39¹ КПК керівник органу досудового розслідування та керівник органу дізнання уповноважені «ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування/дізнання, давати слідчому/дізнавачу письмові вказівки, що не суперечать рішенням та вказівкам прокурора» [14]. Водночас, проаналізувавши положення КПК України, які визначають права сторони захисту, потерпілого і його представника, інших учасників кримінального провадження, помітно, що право на інформацію також полягає в отриманні чітких і своєчасних повідомлень про свої права й їх роз'яснення, інформуванні підозрюваного, обвинуваченого щодо того, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють, обвинувачують; ознайомленні з матеріалами досудового розслідування; одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення; ознайомленні обвинуваченого, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, з журналом судового засідання та технічним записом судового процесу, які йому зобов'язані надати уповноважені працівники суду, і подавати щодо них свої зауваження; отриманні роз'яснень щодо порядку проведення окремих процесуальних дій; інформуванні потерпілого про сутність підозри та обвинувачення, про обрання, зміну чи скасування щодо підозрюваного, обвинуваченого заходів забезпечення кримінального провадження та закінчення досудового розслідування; отриманні заявником інформації про закінчення досудового розслідування; повідомленні представника юридичної особи у зв'язку із вчиненням якого кримінального правопорушення здійснюється провадження щодо юридичної особи; завчасному інформуванні про час і місце судового розгляду; повідомленні свідкові, у зв'язку з чим і в якому кримінальному провадженні він допитується; ознайомленні свідка з протоколом допиту [14]; тощо.

Зважаючи на вищенаведене, а також враховуючи позицію окремих науковців стосовно змісту права на інформацію в кримінальному провадженні у контексті міжнародно-правових стандартів, вбачається, що вказане право за своїм характером є багатоаспектним. Це дозволяє розглядати його в декількох вимірах – надання інформації про процесуальні права; інформування особи про її арешт і/або обвинувачення проти неї

(або про характер і причину обвинувачення); отримання доступу до інформації про матеріальні докази (інколи це називають правом доступу до матеріалів справи) [6, с. 43; 15, с. 120]. На наш погляд, указана позиція загалом є правильною, однак потребує певних уточнень. Вважаємо, що право на інформацію, поряд із зазначеним вище, треба розглядати ще й як засаду кримінального провадження.

Не можна оминати увагою й той факт, що право на інформацію залежно від механізму реалізації й характеру зобов'язань держави може бути як негативним, так і позитивним. У першому випадку йдеться про обов'язок утримуватися від тих або інших дій у ставленні до особи, а в другому – надавати відомості стосовно тієї чи іншої інформації, що знаходиться в розпорядженні держави (посадових осіб) та стосовно якої не встановлено обмежень в її отриманні [16, с. 214–218; 5, с. 91]. Зокрема, як указується в ч. 2 ст. 5 Закону України «Про інформацію», реалізація права на інформацію не повинна порушувати громадські, політичні, економічні, соціальні, духовні, екологічні та інші права, свободи і законні інтереси інших громадян, права та інтереси юридичних осіб [13]. Більше того, в КПК України також у багатьох положеннях зазначається про неможливість використання інформації, отриманої внаслідок проведення процесуальних дій, інакше як для вирішення завдань кримінального провадження, а також її розголошення [14]. У зв'язку з цим вважаємо, що право на інформацію в кримінальному провадженні треба розглядати також в аспекті заборони на розголошення інформації, одержаної під час досудового розслідування та судового провадження, та її використання не для вирішення завдань кримінального провадження.

Висновок. Отже, право на інформацію в кримінальному провадженні – це передбачена кримінальним процесуальним законодавством України можливість і порядок отримання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації, що визначається засадами кримінального провадження та забезпечує вирішення його завдань.

Список використаних джерел

1. Слінько Т. М. Міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини та їх відображення в Конституції України. *Права людини і демократія* : зб. наук. ст. за матеріалами наук. конф. (м. Харків, 15 трав. 2018 р.). Харків, 2018. С. 30–34.
2. Деркач А. Міжнародно-правові стандарти захисту прав людини та їх відображення в Конституції України. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 8. С. 124–127. DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2019.8.23>.
3. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96–ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
4. Уваров В. Г. Застосування практики Європейського суду з прав людини та норм міжнародно-правових актів в удосконаленні кримінального судочинства України : монографія / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. М. Тертишника. Дніпропетровськ : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2012. 404 с.
5. Політанський В. С. Право на інформацію в системі основоположних прав і свобод людини і громадянина. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2016. № 4 (87). С. 86–95.
6. Ед Кейп, Заа Наморадзе. Ефективність захисту у кримінальному процесі в країнах Східної Європи. Болгарія, Грузія, Литва, Молдова, Україна / перекл. С. Сизенка. Київ : Міжнародний фонд «Відродження», 2012. 516 с. URL : https://www.irf.ua/efektivnist_zakhistu_u_kriminalnomu_protsezi_u_krainakh_skhidnoi_evropi_bolgariya_a_gruziya_litva_moldova_ukraina/files/ukr/programs/rol/zahist_v5_press.pdf.
7. Шевчук С. Судовий захист прав людини: Практика Європейського суду з прав людини у контексті західної правової традиції. Вид. 2-е, виправ., допов. Київ : Реферат, 2007. 848 с.
8. Рабінович П., Венецька О. Міжнародні стандарти прав людини: загальні ознаки, класифікація. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 4. С. 18–28.
9. Наливайко Р. Л., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини : навч. посіб. Дніпро : ДДУВС, 2019. 184 с.
10. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : конвенція Ради Європи від 04.11.1950. *Офіційний вісник України*. 1998. № 13. С. 270.
11. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права : пакт Організації Об'єднаних Націй від 16.12.1966. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
12. Право на доступ до інформації як елемент правового статусу особи : роз'яснення Міністерства юстиції України від 03.05.2012. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/n0012323-12>.
13. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650.
14. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9–10, № 11–12, № 13. Ст. 88.

15. Волошанівська Т. В. Засада забезпечення права на захист у кримінальному провадженні в контексті європейських стандартів справедливого судового розгляду : монографія. Одеса : Видавель Букаєв Вадим Вікторович, 2020. 270 с.

16. Хрystова Г. О. Негативні та позитивні зобов'язання держави у сфері прав людини: до постановки проблеми. *Правові засади гарантування та захисту прав і свобод людини і громадянина* : зб. наук. ст. та тез наук. повідомл. за матеріалами Міжнар. науково-практ. конф., 23 листоп. 2012 р., м. Полтава. Харків : Точка, 2012. Ч. 1. С. 214–218.

Надійшла до редакції 18.08.2021

References

1. Slinko T. M. (2018) Mizhnarodno-pravovi standarty v haluzi prav liudyny ta yikh vidobrazhennia v Konstytutsii Ukrainy [International legal standards in the field of human rights and their reflection in the Constitution of Ukraine]. *Prava liudyny i demokratia* : zb. nauk. st. za materialamy nauk. konf., m. Kharkiv, 15 trav. 2018 r. Kharkiv, pp. 30–34 [in Ukr.].

2. Derkach A. (2019) Mizhnarodno-pravovi standarty zakhystu prav liudyny ta yikh vidobrazhennia v Konstytutsii Ukrainy [International legal standards in the field of human rights and their reflection in the Constitution of Ukraine]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, no 8, pp. 124–127. DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2019.8.23>. [in Ukr.].

3. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 № 254k/96–VR. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1996. № 30. St. 141. [in Ukr.].

4. Uvarov V. H. (2012) Zastosuvannia praktyky Yevropeiskoho sudu z prav liudyny ta norm mizhnarodno-pravovykh aktiv v udoskonalenni kryminalnogo sudochynstva Ukrainy [Application of the case law of the European Court of Human Rights and norms of international legal acts in the improvement of criminal justice in Ukraine] : monohrafiia / za zah. red. d-ra yuryd. nauk, prof. V. M. Tertyshnyka. Dnipropetrovsk : Dnipropetr. derzh. un-t vnutr. cprav; Lira LTD, 404 p. [in Ukr.].

5. Politanskyi V. S. (2016) Pravo na informatsiiu v systemi osnovopolozhnykh prav i svobod liudyny i hromadianyna [The right to information in the system of fundamental human and civil rights and freedoms]. *Visnyk Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy*, no 4 (87), pp. 86–95 [in Ukr.].

6. Ed Keip, Zaza Namoradze (2012) Efektyvnist zakhystu u kryminalnomu protsesi v krainakh Skhidnoi Yevropy. Bolhariia, Hruziiia, Lytva, Moldova, Ukraina [Effectiveness of protection in criminal proceedings in Eastern Europe. Bulgaria, Georgia, Lithuania, Moldova, Ukraine] / perekl. S. Syzenka. Kyiv : Mizhnarodnyi fond «Vidrodzhennia», 516 p. URL: https://www.irf.ua/efektyvnist_zakhystu_u_kryminalnomu_protsesi_u_krainakh_skhidnoi_evropi_bolgariya_gruziia_lytva_moldova_ukraina/files/ukr/programs/rol/zahist_v5_press.pdf [in Ukr.].

7. Shevchuk S. (2007) Sudovi zakhyst prav liudyny: Praktyka Yevropeiskoho sudu z prav liudyny u konteksti zakhidnoi pravovoi tradytsii [Judicial protection of human rights: The case law of the European Court of Human Rights in the context of the Western legal tradition]. Vyd. 2-e, vyprav., dopov. Kyiv : Referat, 848 p. [in Ukr.].

8. Rabinovych P., Venetska O. (2012) Mizhnarodni standarty prav liudyny: zahalni oznaky, klasyfikatsiia [International human rights standards: general features, classification]. *Visnyk Akademii pravovykh nauk Ukrainy*, no 4, pp. 18–28 [in Ukr.].

9. Nalyvaiko R. L., Stepanenko K. V. (2019) Mizhnarodno-pravovi standarty prav liudyny [International legal standards of human rights] : navch. posib. Dnipro : DDUVS, 184 p. [in Ukr.].

10. Konventsiiia pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod [Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms] : konventsiiia Rady Yevropy vid 04.11.1950. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*, 1998, no 13, pp. 270 [in Ukr.].

11. Mizhnarodnyi pakt pro hromadianski i politychni prava [International Covenant on Civil and Political Rights] : pakt Orhanizatsii Obiednanykh Natsii vid 16.12.1966. Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043 [in Ukr.].

12. Pravo na dostup do informatsii yak element pravovoho statusu osoby [The right to access information as an element of a person's legal status] : roziasnennia Ministerstva yustyttsii Ukrainy vid 03.05.2012. Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/n0012323-12> [in Ukr.].

13. Pro informatsiiu [About information] : Zakon Ukrainy vid 02.10.1992 № 2657-KhII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 1992, no 48, art. 650 [in Ukr.].

14. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal Procedure Code of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 № 4651-VI. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2013, no 9–10, no 11–12, no 13, art. 88 [in Ukr.].

15. Voloshanivska T. V. (2020) Zасада zabezpechennia prava na zakhyst u kryminalnomu provadzhenni v konteksti yevropeiskykh standartiv spravedlyvoho sudovoho rozghliadu [Principle of ensuring the right to protection in criminal proceedings in the context of European standards of fair trial] : monohrafiia. Odеса : Vydavets Bukaiev Vadym Viktorovych, 270 p. [in Ukr.].

16. Khrystova H. O. (2012) Nehatyvni ta pozytyvni zoboviazannia derzhavy u sferi prav liudyny: do postanovky problemy [Negative and positive obligations of the state in the field of human rights: to the problem]. *Pravovi zasady harantuvannia ta zakhystu prav i svobod liudyny i hromadianyna* : zb. nauk. st. ta тез наук. povidoml. za materialamy Mizhnar. naukovoprakt. konf., 23 lystop. 2012 r., m. Poltava. Kharkiv : Tochka, part 1, pp. 214–218 [in Ukr.].

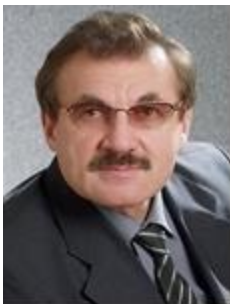
ABSTRACT

Oksana Pchelina. The right to information in criminal proceedings in the context of international legal standards. It has been noted that such activities are a sphere of public life, which is inextricably linked with the need and possibility of coercion, which clearly indicates the restriction of certain human rights and freedoms to ensure the effectiveness of pre-trial investigation and trial. The provisions of international legal acts proclaiming and ensuring human rights and fundamental freedoms in criminal proceedings have been analyzed. It has been emphasized that in the specified international legal acts there is no interpretation of the right to information, and also it is not considered as the separate right. The essence of the right to information and its place in the system of human rights and freedoms has been determined. The author's understanding of the concept of the right to information in criminal proceedings has been offered, its content has been revealed and its compliance with international standards of human rights and freedoms has been clarified. The right to information in criminal proceedings has been defined as the possibility and procedure for obtaining, using, disseminating, storing and protecting information provided by the criminal procedure legislation of Ukraine, which determines the principles of criminal proceedings and ensures the solution of its tasks. It has been emphasized that the right to information in criminal proceedings in the context of international legal standards is multifaceted in nature, which allows us to consider it in several aspects, namely as: the basis of criminal proceedings; providing information on procedural rights; informing the person about his / her detention, suspicion / accusation of committing a criminal offense; gaining access to information on material evidence; a ban on the disclosure of information obtained during the pre-trial investigation and court proceedings, and its use not to solve the problems of criminal proceedings.

Keywords: *international legal standards, human rights, right to information, criminal proceedings, criminal procedure, content, meaning.*

УДК 343.14

DOI: 10.31733/2078-3566-2021-3-271-277

**Володимир
ТЕРТИШНИК®**
доктор юридичних
наук, професор

Віктор ЧЕНЦОВ®
доктор наук
з державного управління,
професор, академік
Академії політичних
наук України,
Української академії
наук з державного
управління, Заслужений
діяч науки і техніки України

(Університет митної справи та фінансів)

СТАНОВЛЕННЯ ІНТЕГРАТИВНОЇ ДОКТРИНИ ДОКАЗОВОГО ПРАВА

У статті на основі інтегративного аналізу проблем доказування в різних юридичних процесах обґрунтовується висновок щодо необхідності становлення інтегративної доктрини доказового права та ухвалення універсального законодавчого акта – «Кодексу доказового права».

Реалізація ідеї верховенства права у сфері правосуддя можлива лише за наявності фундаментальної доктрини доказового права та створеного на її основі досконалого доказового права. В контексті формування його доктринальних засад та окремих правових інститутів пропонуємо закріпити тут такі положення.

Доказами є фактичні дані, отримані в передбаченому законом порядку, які відповідають вимогам належності до справи, допустимості та достовірності.

Фактичні дані, отримані шляхом здійснення оперативно-розшукових дій, антикорупційних заходів, діяльності щодо запобігання легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, митних та інших, передбачених законом адміністративних чи цивільно-процесуальних

© В. Тертишник, 2021

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-2993-0450>
tertishnik@umsf.dp.ua

© В. Ченцов, 2021

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-1109-8168>
academy@umsf.dp.ua